

HERFSTVREDE.

Natuur, natuur, ik heb u minnen mogen
van 't eerst ontwaken mijner kinderjaren,
en zelden, zelden inniger dan nu.

Seerp Anema,

Het is schoon gezegd van een onzer dichters, dat de herfst een drietal jaargetijden ter rust leidt, en dat hij dit doet „in majesteit,” „in schoonheid onvolprezen.” Niet met schokken en sprongen gaat het van heeten zomerdag naar guren wintertijd, maar geleidelijk reizen we van 't warme naar 't koude seizoen.

En op een schoonen herfstdag, als de rust der natuur ons toespreekt, en haar vrede ons hart zoo stil stemt, schijnt ons het proces in de schepping een langzaam uitkwijnen van het zomerleven in den winterdood.

Hoe kunnen we luisteren naar die stilte onzer bosschen, onzer velden! De wildzang rust; het woudkoor heeft zijn afscheidsliederen al gezongen. En dit *zwijgen* van het bosch is zoo *welsprekend*.

Nu is ook de wereld der tinten één tafereel van stillen vrede. De harmonie der kleuren is zacht voor het oog. Het brons van den herfst geeft de natuurrust weer, en alle rood en geel, alle bruin en groen hebben zich naar de hoofdtint gevoegd en stemmen met haar samen in één kleurenlied, één symphonie van verheven heerlijkheid.

Het is als het slotstuk van een schitterend vuurwerk, dat in een paar momenten door zijn honderden starren en honderden bollen, allen met hun eigen tint, in een gouden regenslag alle feestvreugde wil samenvatten. En zooals dit straks met een paar donderknallen uitpakt, zal een stormgebulder de boomen arm maken als vuurwerkpalen na het geschitter en geflonker. Dan stuiven de blaren voor den wind uit, en is het gedaan met het pronken en pralen.

Dichters en schilders zijn geboeid door de landschappen van onzen schoonen herfst. De rust, de vrede heeft ze veroverd. En ze hebben weergegeven die kalme natuurstemming in een liefelijk gedicht, in een schoone schildering.

Er is nu iets droomerigs in de natuur. De helle kleuren zijn weggedoezeld, en zijn overgeleid in zachtere tinten. De scherpe grens is niet meer. Een geleidelijk overgaan van vorm in vorm geeft iets onhelders aan de verte. De boomen staan in lichte nevelen en in het verschiet zijn ze onduidelijk door de dampen, de fijne en lichte, die door mat licht worden doorschenen. Het is vooral dat vocht in de lucht, dat onzen herfst iets eigenaardigs geeft. Het breekt het zonnelicht en hiermee tevens de levenskrachten van den zomertijd, die met vollen groei en bloei zich alom toonden. Het blauw van den hemel heeft door de nevelen een zilverige tint en

„D' aarde sluimert van haar moeiten uit;
Ze wacht in witte gouddoorweven wolken
Den grijzen winter als een kille bruid.”

Hier wil een moede ziel toeven bij dezen sluimer der schepping. Hier kan ze in de stilte komen tot zichzelf, zooals een geslingerd scheepke, dat op onrustige baren schommelde, in stil water zijn kalme rust herkrijgt. Is het, omdat in het suizen van de zachte stilte de stemme Gods

gehoord wordt, die Zijn drukke menschen uit het onrustige leven in de eenzaamheid brengt, om hen te brengen tot den vrede, die „alle verstand te boven gaat!”?

Van evenwicht spreekt de herfst ons. In den zomer is iets overspannends; zijn weelde overstelpt; en nu komt zachter getijde in de harmonie der schepping dat gewenschte evenwicht bezorgen. Het verzoent ons met het verdwijnen van den zomer. Het laat ons nog buiten in de vrije natuur genieten, al zendt het ons des avonds vroeger naar huis. Het geeft ons in de herfstkleuren nog een rijkdom van tint, al zegt ons een enkel vallend blad en de verandering van kleur, dat de boomen weldra hun dos zullen verliezen. Koud is het nog niet en zomerwarme zijn we nog niet vergeten; maar eenige frischheid, die wel haast kilheid heet, wijst toch op den winter, die straks komt.

De herfst houdt het midden, en begint met den zomer na te bootsen, om straks op den winter te lijken.

Van oude tijden heeft men van den mensch in het afgaan zijner dagen gezegd, dat hij leeft in zijn herfst. Alleszins juist, en naar de Schrift. Ook hierom, wijl het vallen der bladeren beeld is van de slooping des levens, en de winterdood der natuur symbool van den ondergang der geslachten.

Maar . . . hierom niet alléén.

Ook in den levensherfst is poëzie en kleur als in ons schoone najaar! Het levensevenwicht en de aantrekkelijke harmonie bij sommige edele karakters spreken niet slechts van verlies en achteruitgang. Het schoone van de rust, van de stilte ook in het karakter, treft, en wijst op winst, op ontwikkeling. De herfst is het jaargetij der vrucht.

Zeker, hier hangt veel af van het zomerleven.

Maar zoo dit niet verspeeld werd, maar besteed, zal de laatste periode boeien als de natuur, boeien in meer dan één zin.

Levenswijsheid vindt men dan bij den man, bij de vrouw, die het leven heeft gezien in zijn verscheidenheden, met zijn rozen, met zijn doornen. Levenswijsheid, die wél onderscheidt tusschen wezen en schijn; die zelf als een licht glansen verspreidt op eigen en op anderer weg.

Van den herfst wacht men vruchten.

Van de lente mag niet meer dan bloesem geëischt.

Maar in de lente mag en moet wel gebeden om behoud van den bloesem, en om zegen op de teedere beginselen, opdat ze al groeiend eens rijpen mogen als de herfst in 't land is. *

Hefstvrede.

In de natuur door de harmonie van de schepselen, die zich koesteren in het zachte licht.

Herfstvrede.

In het leven als hoogere vrede de harten vervult en de ziel leeft in het licht van haar God. Dan mag reeds in 's levens lente verwacht worden een levensherfst vol vruchten.

A. L. v. H.

